

Jelenségnaptár

2006. december (JD 2 454 071–101)

A bolygók láthatósága

Merkúr. A hónap első felében kereshető meg a hajnali szürkületben, a délkeleti látóhatár fölött. Megfigyelhetősége gyorsan romlik. A hó végén már csaknem egy időben kel a Nappal.

Vénusz. Egyre jobban látható az esti szürkületben, a délnyugati égbolton. A hó elején fél órával, a végén egy órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-3^m,8$, fázisa $0,98$, csökkenő.

Mars. A hajnali szürkületben már felkereshető a Libra, a Scorpius, majd az Ophiuchus csillagképben. A hó elején egy, a végén másfél órával kel a Nap előtt. Fényessége $1^m,5$, látszó átmérője $3'',8$.

Jupiter. A hajnali égen kereshető meg a keleti látóhatár közelében, láthatósága gyorsan javul. A hó elején még csak háromnegyed órával, a végén már két és fél órával kel a Nap előtt. Fényessége $-1^m,7$, látszó átmérője $31''$.

Szaturnusz. Késő este kel, és az éjszaka nagyobb részében látható a Leo csillagképben. Fényessége $0^m,4$, látszó átmérője $19''$.

Uránusz, Neptunusz. Az esti órákban még megfigyelhetők. Az Uránusz az Aquarius, a Neptunusz a Capricornus csillagképben látható. Késő este nyugszanak.

Holdfázisok

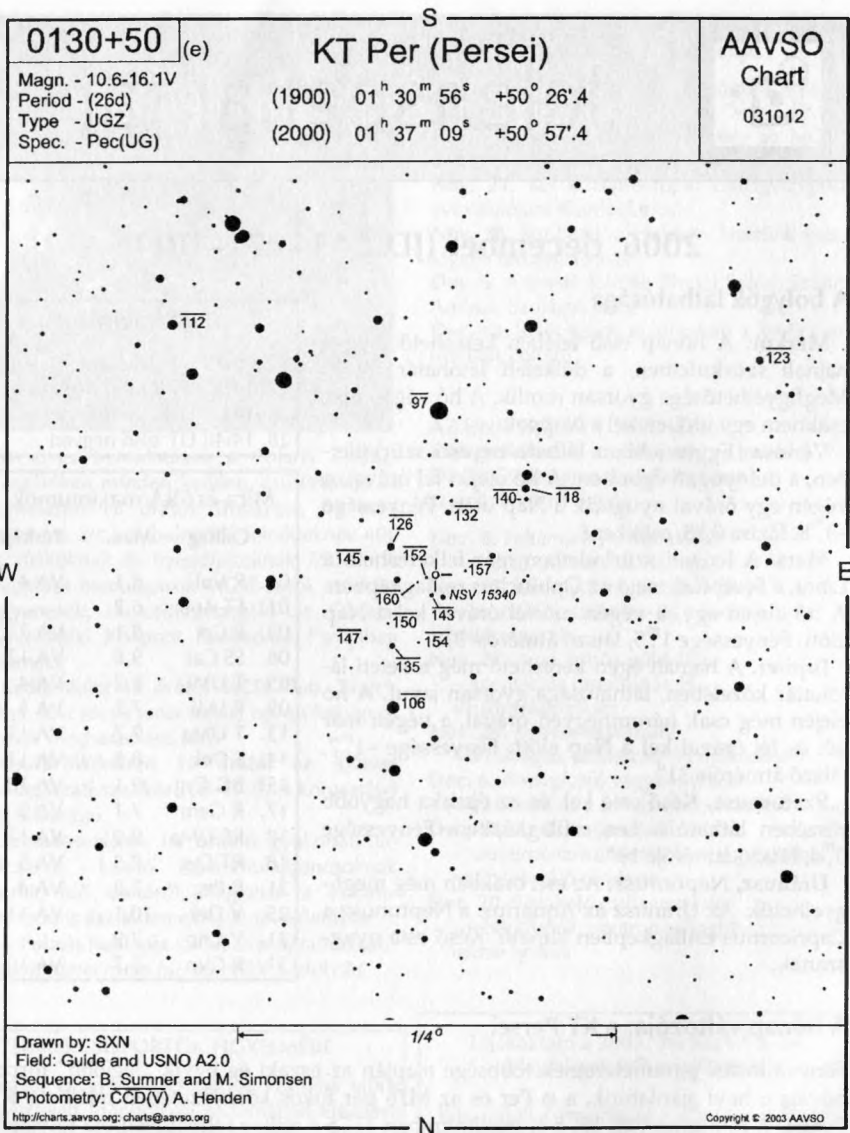
05. 00:25 UT telehold
12. 14:32 UT utolsó negyed
20. 14:01 UT újhold
28. 14:48 UT első negyed

Mira és SRA maximumok

	Csillag	Max.	Térkép
01.	R Vul	8,1	VA 4
01.	ST And	8,2	
03.	R Cet	8,1	VA 3
08.	SS Cas	9,8	VA 12
05.	T UMi	9,2	VA 4
09.	R LMi	7,1	VA 4
13.	T UMa	7,7	VA 11
14.	S Del	8,8	VA 11
15?	BG Cyg	9,1	VA 10
17.	R Gem	7,1	VA 3
18.	RS UMa	9,0	VA 11
18.	RT Cyg	7,3	VA 5
21.	R Peg	7,8	VA 4
25.	V Del	10,1	VA 11
31.	V Cnc	7,9	
31.	R CVn	7,7	VA 10

A hónap változója: a KT Persei

Fényváltozási paramétereinek többsége alapján az északi ég egyik „legjobb” törpenóvája e havi ajánlatunk, a ϕ Per és az M76 pár fokos környezetében található KT Persei. A minimumban $15^m,5$ -s, maximumban $11^m,5$ -s csillag felfedezése óta folyamatosan ingázik a két szélsőérték között. Egy-egy kitörése egy-két naptól négy-öt napig tart, minimuma hasonlóan rövid, ráadásul a le- és felszálló ág is csak pár nap. Ennek megfelelően két szomszédos kitörése között alig 10–15, ritkán 20 nap telik el, és nem ritka, hogy egy hónapban akár három maximumát is megfigyelhetjük. 20–25 centiméteres műszerek számára ideális célpont mindennapi észlelésekhez, de a kitörések 10–15 cm-es távcsövekkel is észrevehetőek (l. a térképet a következő oldalon!). (Ksl)

Mély-ég ajánlat

Nyílthalmaz: az NGC 1245 és az NGC 1444 a Per-ben, valamint az α Per körüli Mel 20 érdemel egy binokuláris pillantást. **Gömbthalmaz:** a Déli Galaktikai Pólus melletti NGC 288. **Galaxis:** az NGC 772 a γ Ari-től 1 fokkal keletre és az NGC 784 az α Tri-től

hasonló irányban mérve, valamint az NGC 1169 a Per-ben. Csak jó déli horizonttal rendelkezőknek javasoljuk az NGC 247, NGC 253 jelzésű csillagvárosokat, de siker esetén a látvány magáért beszél. **Diffúz kód:** az NGC 1333 és az IC 348 a Per déli részén. *(Spe)*

Meteoros észlelési ajánlat

Geminidák (GEM): Aktivitási időszaka december 7–17. közé esik. A maximum december 14-én 10:45 UT-kor lesz az RA= 112°, D= +33° átlagos koordinátájú radiánsból, és ekkor 120 meteort produkál óránként. A rajtagok sebessége közepes. A vékony holdsarló nem sokkal hajnal 1 óra előtt kel (6 nap lesz hátra újholdig). A radiáns helyi idő szerint 2 óraker delel. Egy kicsit zavarni fog a Hold, de ez nem lesz jelentős. Teleszkopikusan a raj egy nappal a fő maximum előtt aktív. A korábbi évek tapasztalatai szerint talán három alközpontja van ennek a halvány meteorokat tartalmazó régióknak.

Coma Berenicidák (COM): A rajmeteorok december 12. és január 23. között érkeznek. Maximuma december 20-án lesz. A ZHR átlagos nagysága 5 körül alakul. A rajtagok nagyon gyorsak. Maximumkor a radiáns a csillagképtől nyugati irányban helyezkedik el. Nagyon elhanyagolt raj, csak a Geminidák és a Quadrantidák idején szokták megfigyelni. Jóval több észlelés szükséges róla, hogy meg lehessen határozni a maximumot és egyéb jellemzőket. Újholdas éjszaka lesz, így ha az időjárás engedi, kiváló égbolton lehetne megfigyelni a maximumát.

Ursidák (URS): Nagyon gyengén megfigyelt raj. Aktivitási időszaka december 17. és 26. között van, maximuma december 22-én várható este 19:00 UT-kor. Átlagos ZHR-e 10 körül alakul, de néha kitöréseket produkál, és ilyenkor eléri az 50-es értéket. Közepes sebességű rajtagok jellemzik, a radiáns a maximumkor az RA= 217°, D= +76° átlagos koordinátákon helyezkedik el. Az elmúlt 60 évben két nagyobb kitörése volt, 1945-ben és 1986-ban. Az átlagosnál kicsit nagyobb aktivitást mutatott 1988-ban, 1994-ben és 2000-ben. Rádiós maximuma nem sokkal a vizuális után jelentkezik. Idén december 22-én 21:30 UT körül várható. 2000-ben nagyon erős, 90-es ZHR-t mutatott rádiósan. Ugyanekkor a videós aktivitás is erős volt, ennek ZHR-e 30 körül alakult. Idén a videós maximum 21:00 UT körül várható. A radiáns cirkumpoláris, de legmagasabban az éjfél körüli órákban lesz. A radiáns a β UMi mellett található.

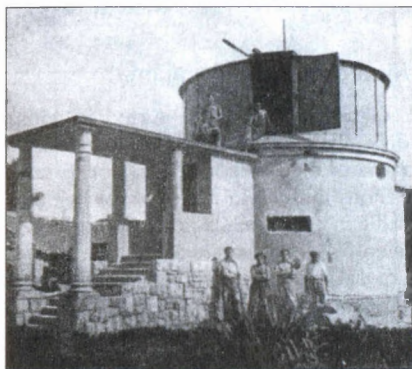
GyL

A hónap holdalakzata: a Jansen-kráter és -rianás

E havi ajánlatunk a Mare Tranquillitatis északi szélén fekvő 23 km-es Jansen-kráter és a mellette húzódó rianás. A kráter lávával teljesen feltöltött, a falai alacsonyak. Egyetlen érdekessége, a kráterfenékre telepedett Y jelölésű, néhány kilométeres kráterecske. A krátertől északkeletre húzódik a 35 km hosszú Jansen-rianás. A rianás megpillantása nem könnyű feladat, legalábbis e sorok írójának még egyszer sem sikerült. Rendkívül jó nyugodtság és megfelelő holdfázis szükséges hozzá. Ősszel csak a fogyó Holdnál érdemes próbálkozni, mert a növekvő Hold ebben az évszakban reménytelenül alacsonyan jár. *(Ggz)*

Egy év – egy kép: a Bajai Csillagvizsgáló

Baja egyike a magyar amatőrmozgalom ősi fészkeinek – már 1947-ben megalakult a városban az MCSE helyi csoportja. A mozgalmi élet fő hajtómotorja Borbás Mihály volt, neki köszönhető, hogy 1955. december 18-án megnyílhatott a város bemutató csillagvizsgálója. A sokoldalú tevékenységéről ismert Bajai Observatórium kezdetei is ide, a Tóth Kálmán utcában létesült csillagvizsgálóhoz nyúlnak vissza.

A 6 m átmérőjű dobkupola igazi különlegesség – a huszadik század közepén már nem nagyon építkeztek így, az ilyen hengeres építmények inkább az előző századforduló időszakára voltak jellemzőek. A bajai kupolában eleinte egy szép kialakítású 26 cm-es Newton-reflektor kapott helyett, amit egy nagy, 50 cm-es Newton-teleszkóp követett. A korabeli beszámolók szerint heti kétszeri nyitva tartás mellett is évente 5000 látogató kereste fel a bajai csillagvizsgálót, ami ma is tiszteletet parancsoló eredménynek számít. A most bemutatott kép eredetileg a Csillagászati évkönyv 1955. évi kötetében jelent meg, és a kupolát még építés közben mutatja.

(Mzs)

MCSE-tagtoborzó 2007

Belépési nyilatkozat

Kérem felvételemet a Magyar Csillagászati Egyesületbe rendes tagként 2007-re
(a tagdíj összege 5800 Ft, illetmény: Meteor csillagászati évkönyv 2007 és
az MCSE Meteor c. havi folyóirata. Kiadványainkat visszamenőleg megküldjük.)

Név:

Cím:

Szül. dátum: év hó nap

Telefonszám: E-mail:

A tagdíjat az MCSE címére (1461 Budapest, Pf. 219.)
kérjük feladni rózsaszín postautalványon!

 CELESTRON

Megnyitottuk bemutatótermünket!

- Keresőtávcsövek
- Spektívek
- Csillagászati teleszkópok
- Okulárok
- Szűrők
- Kiegészítők

 Leitz hungaria

1075 Budapest Madách I. u. 13-14. Tel.: 20/96 59 171
Fax: +36 1 268 95 21 e-mail: absz@leitz-hungaria.hu

budapesti
távcső
centrum

Budapesti Távcső Centrum

20–50%
KEDVEZMÉNNYEL

AKCIÓS KIÁRUSÍTÁS!

november 18–24. között

- több mint 100 árlistánkban szereplő és árlistán kívüli termék
- vadonat új, valamint bontott és használt
- Vixen, TS, Meade, SW, GSO, Breaker stb.
- egyedi és kilós áru

18-án szombaton kivételesen 9–18 óra közötti nyitvatartással
részletes lista a www.tavcsobolt.hu oldalon

nyitva tartás

H–P | 10–18h
SZOMBAT | 9–12h
ebédszünet 12–12.30h

elérhetőségünk

(1) 202 5651 | üzlet
(20) 485 0040 | postai rendelések
(20) 432 5555 | tanácsadás
(99) 332 548 | fax

email

castell.nova@chello.hu
tavcs@tavcs.o

XII. Városmajor u. 19/b
1 percre a Déli pályaudvartól

a Budapesti Távcső Centrumban
megtalálhatók:

TD TÁVCSŐ
DISZKONT

www.tavcsobolt.hu

TÁVCSŐ
Szolgáltató
Magyarország

www.tavcs.o